

[Thorkil Kristensen.]

ville tilfredsstillende hærens oprindelige principielle synspunkter, lige så lidt som den ville tilfredsstillende søværnets oprindelige principielle synspunkter. Det ser derimod ud til, at den i det store og hele ville have tilfredsstillende de luftmilitære tilfornednes oprindelige principielle synspunkter. Men det var altså i modsætning til den ordning, der nu gennemføres, en ordning, som de tre værn repræsentanter havde kunnet samles om, og hvad det betyder i retning af samarbejds muligheder, når ordningen skal administreres i praksis, behøver man jo ikke at gå nærmere ind på.

Den anden betragtning, jeg vil fremsætte, er følgende: Når der fra flertallets side og sidst i dag af udvalgets ærede ordfører er sagt, at man måske i krigstid ikke havde tid til at finde den egnede forsvarschef, hvis man skal have en enhedskommando under krig, er dertil at svare, at det er udmærket foreneligt med fællesforslagets tanker, hvad jeg også har gjort gældende i udvalget, at det bestemmes allerede i fredstid, at hvis der uden varsel kommer en krig, så skal fra samme øjeblik et bestemt af forsvarsledelsens medlemmer automatisk være forsvarschef. Jeg gør opmærksom på, at en sådan ordning havde vi for hærens vedkommende i den forsvarsordning, der var gældende indtil 1922. Der var naturligvis intet i vejen for, at en sådan kunne være gældende også for det samlede forsvar. Det ville jo ganske automatisk have den følge, at under forsvarsledelsens forhandlinger med forsvarsministeren ville ministeren uvilkårligt lytte særlig intenst efter de betragtninger, der blev fremsat af det medlem af forsvarsledelsen, som han selv havde bestemt skulle være øverstkommanderende, hvis en ny krig skulle opstå. Det er derfor ikke nogen indvending imod fællesforslagets tanke, at man ikke har tid til at finde manden, hvis der udbræder krig — man kan godt have ham udpeget i fredstid.

Min tredje betragtning er afledt af de bemærkninger, jeg gjorde vedrørende Atlantpagten ved første behandling. Det er en af forsvarsbetænkningens hovedbetragtninger i favør af enhedskommando, at i modsætning til, hvad der var gældende for de store vestlige allierede under den anden verdenskrig, må man antage, at Danmark i en kommende krig kun bliver en krigsskueplads, og derfor kan man ikke have en sondring mellem værnernes centralledelse og kommandoen på krigsskuepladserne, som man har haft hos de vestallierede under

denne krig. De allierede havde jo det system, at de ikke havde enhedskommando i værnernes centralledelse, som sad i de pågældende hovedstæder, Washington og London; derimod havde man enhedskommando på hver krigsskueplads, etableret efter krigsskuepladsens forhold. Dette indrømmes af kommissionen, men man sagde, at Danmark er så lille, at det ikke kan blive flere krigsskuepladser, og derfor kan vi ikke have denne sondring mellem den centrale ledelse og krigsskuepladsledelsen.

Jeg vil dertil svare, at det sandsynlige formentlig er, at Danmark end ikke bliver en krigsskueplads, men kun en lille del af en større krigsskueplads. Det giver efter min mening en anden problemstilling; det gør det sandsynligt, at de danske styrker vil komme til at indgå i større enheder sammen med andre landes styrker. Man kunne tænke sig måske en Nordsøkommando eller en kommando for et andet område, altså en krigsskueplads, der omfatter Danmark og visse områder udenfor Danmark, og i så fald vil det være sandsynligt, at der skal være en enhedskommando for dette større område. Men det kunne jo i virkeligheden foregribes ved, at vi allerede havde oprettet en enhedskommando for Danmark før krigen, i fredstid. Det vil være lettere, smidigere, at indordne de danske værn under en international enhedskommando, når vi ikke har foregrebet stillingen ved at have en enhedskommando allerede i fredstid her i landet. Det er jo ikke utænkeligt, at den mest praktiske ordning ville være den, at de danske luftstyrker gik direkte ind under en større international luftstyrke, at de danske marinestyrker ligeledes gik ind under en større international marinestyrke o. s. v., og at dette så tilsammen kom ind under en større international enhedskommando.

Jeg erkender, at det ved en overfladisk betragtning kan se ud, som om den betragtning, jeg her fremsætter, står i modstrid med det, jeg har sagt om, at man eventuelt efter fællesforslagets synspunkter kunne have udpeget en mand til i givet fald at træde til som øverstkommanderende, hvis der blev krig. Jeg vil da også have det modificeret derhen, at han kun skulle være udpeget under den forudsætning, at han fungerer, så længe Danmark måtte stå som en selvstændig krigsskueplads; det skulle være en forudsætning, at fra det øjeblik da regeringen beslutter — og det må jo være en regeringsbeslutning — at lade de danske styrker gå ind under en international enhedskommando, så er den udpegede even-